THE ILLUSTRATED LONDON NEWS

REGISTERED AS A NEWSPAPER FOR TRANSMISSION IN THE UNITED KINGDOM, AND TO CANADA AND NEWFOUNDLAND BY MAGAZINE POST

No. 3951. VOL. CXLVI. SATURDAY, JANUARY 9, 1915. SIXPENCE.

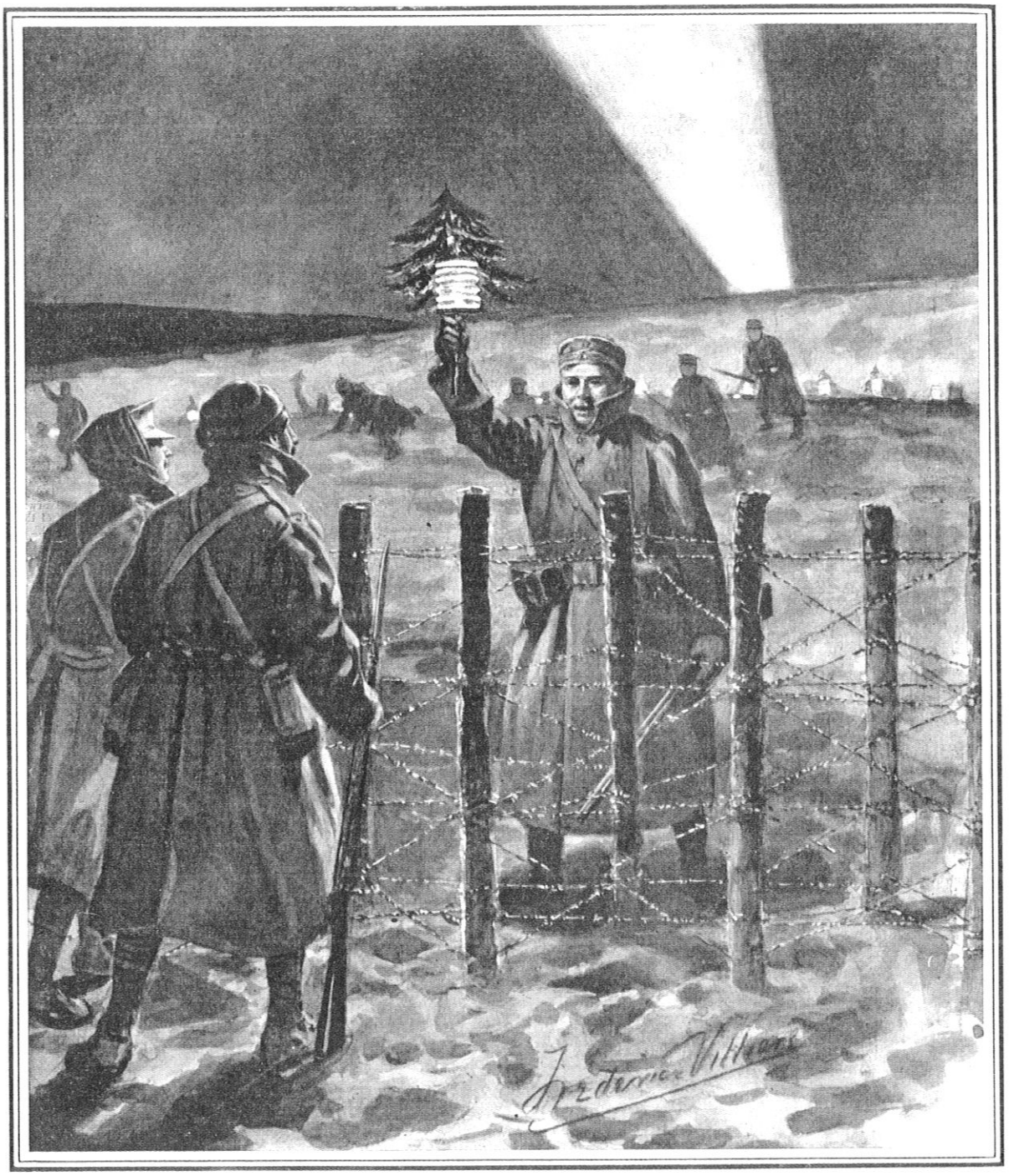

Stilla natt, heliga natt – ur boken Blod och lera © LL-förlaget 2010

STILLA NATT, HELIGA NATT

FRANKRIKE–BELGIEN JULEN 1914

De brittiska soldaterna tittar försiktigt över kanten på skyttegraven.
Vad är det som händer? Borde det inte vara mörkt överallt?
De ser hur tyskarna sätter upp lyktor på kanten av skyttegravarna.
De kan ana taggtråden i det svaga ljuset. Där är något annat också.
Britterna tittar förundrade på varandra.
Visst ser det ut som en julgran?
Snart hörs sång på tyska. När sången tystnar hör de tyskarna ropa
att de vill höra en julsång på engelska.
Britterna tittar på varandra en stund. Sedan börjar de sjunga.

DÖD, KYLA OCH LERA

Slutet av hösten var vidrig. Regnet öste ner nästan hela tiden.
Skyttegravarna löpte mil efter mil genom Frankrike och Belgien.
I flera månader hade soldaterna stått där. Fransmän och britter
på den ena sidan, tyskar på den andra. Soldaterna var trötta, smutsiga
och besvikna. Vattnet steg i skyttegravarna och soldaterna
trampade runt i iskall gyttja. Krigets äventyr var för länge sedan slut.
Nu var det bara död, kyla och lera kvar.

Då och då tvingades de anfalla fiendens skyttegravar.
Fler och fler soldater dog. Deras kroppar blev liggande
bland taggtråden som gick kors och tvärs över området
mellan skyttegravarna.

Nyheten om soldaternas fredliga jul blev stor i många tidningar.

Stilla natt, heliga natt – ur boken Blod och lera © LL-förlaget 2010

Allt var värre än soldaterna kunnat tänka sig. Alla frågade sig
hur länge kriget skulle hålla på. De höga officerarna
tittade till dem ibland. De förstod inte hur det var
att leva dag efter dag i skyttegravarna.
De enda som verkligen förstod var soldaterna på andra sidan.

STJÄRNOR I JULNATTEN

Lagom till jul slog vädret om och det blev kallt.
Regnet slutade falla och marken på slagfältet frös.
Nu slapp de känna stanken från de döda. De brittiska soldaterna
hade fått prinsessan Marys julpaket. Det var en liten ask fylld
med choklad, kola, cigaretter och tobak. Dessutom en bild
av prinsessan och en hälsning från kungen.
Tyskarna fick sina julklappar av kejsaren.
Soldaterna fick en pipa och officerarna cigarrer.

På julaftons kväll lyste stjärnorna på en mörk himmel.
Tyskarna tände ljus och några av dem stack upp sina huvuden
och började sjunga julsånger. Efter varje sång kom applåder
från båda skyttegravarna. Till slut turades britter
och tyskar om att sjunga.

– Natten var kall och stjärnklar. Britterna var omkring hundra meter
ifrån oss i sin skyttegrav. Precis som vi stod de med gyttja upp
till knäna. Vi hade satt upp en julgran i skyttegraven
och njöt av att det för en gångs skull var lugnt.
Plötsligt började britterna att skjuta igen. När britterna såg ljusen
från en julgran trodde de att vi skulle anfalla,
berättade den tyske löjtnanten Johannes Neimann.

Britterna var beredda på ett anfall. Alla britter i Belgien och Frankrike
hade fått meddelanden som varnade för tyska attacker under julen.

Stilla natt, heliga natt – ur boken Blod och lera © LL-förlaget 2010

Vänligt småprat med fienden, har fotografen skrivit under bilden från julfreden.

Kanske anade officerarna i högkvarteret att något särskilt var på väg att hända. Men några tyska planer på att anfalla fanns det inte. De tyska officerarna och soldaterna ville ha en lugn jul. De längtade hem och försökte skapa så mycket julstämning som det var möjligt. Från många platser kom rapporter om julgranar och julsånger. Från skyttegravar hördes rop från tyskar som ville tala med sina fiender.

– En våghals klättrade upp och började gå mot tyskarna. Tyskarna mötte honom halvvägs. De skakade hand och såg ut att ha ganska trevligt. När han kom tillbaka sade han åt oss andra att också gå och hälsa. Det gjorde vi men våra befäl tillät bara att vi gick tre åt gången, mindes den brittiske soldaten Herbert Smith.

I den brittiska tidningen *Daily Telegraph* berättade en journalist om att tyskarna slängt över en chokladkaka till britternas skyttegrav.

Stilla natt, heliga natt – ur boken Blod och lera © LL-förlaget 2010

På chokladkakan satt en lapp där tyskarna bad om en paus i kriget
så att de både kunde fira jul och fira en kapten som fyllde år.

FOTBOLL MELLAN SKYTTEGRAVARNA

Juldagens morgon blev så vacker som en morgon
på ett slagfält kan bli. När morgondimman lyfte var himlen blå.
Solen fick rimfrosten att gnistra.

– På juldagen gick jag själv upp ur skyttegraven
och över till tyskarna, berättade Herbert Smith.
Jag bytte några cigaretter mot cigarrer.
Tysken jag mötte hade jobbat på restaurang i London
och pratade bra engelska. Han sade att de inte ville kriga längre.
De hade skjutit mindre än vanligt den senaste tiden
så jag tror att han talade sanning. Men det kändes ändå märkligt
att skaka hand med någon som har försökt döda dig.

Tysken Johannes Neimann berättade en ännu märkligare historia
om sitt möte med britterna.

– Efter en stund kom en britt med en fotboll, och vi började spela
med några rockar som målstolpar. Det var svårt att spela
på den hårda ojämna marken men alla hade roligt.
Vi höll oss noga till reglerna trots att vi inte hade någon domare.
Efter en timme tog matchen slut.
Några befäl hade fått reda på vad som hände och avbröt spelet.
Alla återvände till skyttegravarna.
Tyskarna segrade med 3-2.

Många befäl i skyttegravarna fick problem. De visste inte
hur de skulle göra när tyskarna plötsligt blev fredliga.
Den brittiske kaptenen C I Stockwell var en av dem.

Stilla natt, heliga natt – ur boken Blod och lera © LL-förlaget 2010

– Tyskarna ropade åt oss på engelska men vi struntade i dem,
precis som vi fått order att göra. Men när vi satte oss för att äta
i skyddsrummet kom en sergeant och sade att tyskarna klättrat upp
ur skyttegravarna och stod där utan vapen.
När jag kom ut såg jag att våra soldater hade vapnen klara.
Tyskarna ropade att vi inte skulle skjuta.
De ville ge oss öl och rullade en tunna mot oss.
Jag ville inte skjuta på män utan vapen så jag hoppade upp
för att stoppa tyskarna. Jag ropade att jag ville prata med deras befäl.

När kaptenerna möttes jublade både tyskarna och britterna.

– Jag sade åt den tyske kaptenen att jag inte fick tillåta någon paus
i striderna. Han svarade att han hade samma order.
Men han undrade om vi ändå inte kunde göra ett uppehåll.

– Vi vill inte skjuta er, vill ni skjuta oss?

– Nej, svarade Stockwell, vi vill absolut inte skjuta men …

De kom överens om att vänta med striderna till nästa morgon.
Några soldater rullade över öltunnan.
Britterna gav tyskarna pudding som tack.
Befälen skålade med varandra och soldaterna sjöng.

– Det var krig. Men det fanns inte ett spår av fiendskap mellan oss,
mindes den tyska soldaten Josef Sebald.

KUSLIG TYSTNAD

Kapten Edward Hulse blev nervös när tyskarna i hans område
klättrade upp ur sin skyttegrav.
Så här berättade han i ett brev till sin mor.

Stilla natt, heliga natt – ur boken Blod och lera © LL-förlaget 2010

På juldagen vandrade helt överraskande en grupp tyska soldater
mot oss. Jag skickade upp några soldater för att möta dem.
Tyskarna sade att de kom för att önska god jul.
Vi pratade ganska länge, sedan följde jag dem tillbaka
till taggtråden, skrev han i brevet.

Kapten Hulse skyndade bort till högkvarteret för att berätta
vad som hänt. När han kom tillbaka var skyttegraven tom.
Inte en människa fanns där.

– Nu stod omkring 150 britter och tyskar tillsammans en bit bort.
Det hördes sång därifrån. De var inte ensamma.
Så långt jag kunde se fanns det liknande grupper.

Männen verkade ha trevligt.
De visade varandra bilder på sina familjer och bytte saker.
Edward Hulse förstod att det inte gick att stoppa mötet.
Han fick tag på en tysk officer och tillsammans bestämde de sig
för att använda den tillfälliga freden på ett klokt sätt.
Mitt emellan skyttegravarna begravde de 29 döda soldater
som legat dagar eller veckor i leran.
På samma sätt gjorde soldater på andra håll utmed fronten.

– Jag minns den kusliga tystnaden den första juldagen.
Alla explosioner slutade. Vi bodde i en lada och gick ut
och bara stod där och lyssnade. Vi tänkte på våra vänner
som var borta och på alla därhemma. Vi hade tillbringat
två månader med smällarna från gevär och kulsprutor.
Men nu var allt tyst. I tystnaden ropade vi God jul,
men ingen kände någon glädje eller tyckte att julen var god,
berättade britten Alfred Anderson.

Precis som freden började på olika sätt så tog den slut på olika sätt.
Kapten C I Stockwell tyckte om ordning och reda.

Stilla natt, heliga natt – ur boken Blod och lera © LL-förlaget 2010

Stilla natt, heliga natt – ur boken Blod och lera © LL-förlaget 2010

– Klockan halv nio på annandagen sköt jag tre skott i luften
och satte upp en flagga där det stod God jul.
Sedan klättrade jag upp ur skyttegraven.
Tyskarna svarade med en skylt där det stod Tack.
Sedan klättrade den tyske kaptenen upp.
Vi bugade mot varandra och klättrade ner igen.
Han sköt två skott i luften och kriget var igång igen.

Ingen vet på hur många ställen det hölls fred julen 1914.
Det var inte fred överallt. Men helt klart var det tusentals soldater
som fick en fridfull jul. Julfreden varade ett par dagar.
När historierna från skyttegravarna nådde cheferna
för den brittiska styrkan blev de rasande.
De kunde inte tro sina öron, tyskar och britter
som träffades som vänner.

Snart kom det tydliga order.
Alla kontakter med fienden förbjöds.
Den som bröt mot reglerna skulle straffas med döden.
Befälen förstod att det skulle bli svårt att föra krig
om de som skulle döda varandra blev vänner.

Tyska soldater i skyttegraven, julafton 1914. Tyskarna hade fått julklappar av kejsaren.

Stilla natt, heliga natt – ur boken Blod och lera © LL-förlaget 2010